

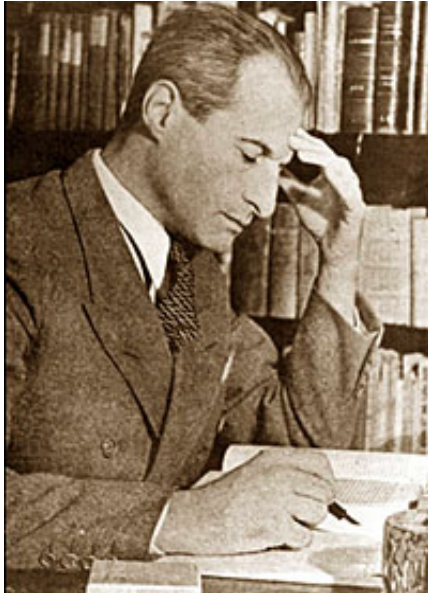

GWIAZDOZBIÓR POLSKIEJ PIOSENKI

13 września

Opracowanie: Wojciech Dąbrowski www.spotkaniazpiosenka.org

JULIAN TUWIM

(ur. 13 września 1894 roku, Łódź, zm. 27 grudnia 1953 roku, Zakopane), był jednym z czołowych poetów polskich XX wieku. Nazwisko wywodzi się z hebrajskiego *towim* (dobry), rodzice byli spolszczonymi Żydami, dziadek Julian wydawał w Łodzi pierwszą gazetę polskojęzyczną.

Poezją zainteresował się pod wpływem twórczości Leopolda Staffa. Debiutował na łamach *Kuriera Warszawskiego* (wiersz *Prośba*, 1913), publikował wiersze w akademickim piśmie *Pro Arte et Studio* (wiersz *Wiosna* stał się towarzyską i obyczajową sensacją, 1918).

Był jednym z założycieli kabaretu literackiego (kawiarnia *Pod Pikadorem*, 1918) i grupy poetyckiej *Skamander* (obok Jarosława Iwaszkiewicza, Jana Lechonia, Antoniego Słonimskiego i Kazimierza Wierzyńskiego, 1920).

Wydał tomiki poetyckie: *Czyhanie na Boga* (1918), *Sokrates tańczący* (1920), *Siódma jesień* (1922), *Wierszy tom czwarty* (1923), *Słowa we krwi* (1926), *Rzecz czarnolesska* (1929), *Biblia cygańska* (1933), *Treść gorejąca* (1936). Jest autorem poematów: *Bal w operze* (1936), *Kwiaty polskie* (1949).

Był autorem wielu opracowań i antologii (*Czary i czarty polskie*, *Cztery wieki fraszki polskiej*, *Księga wierszy polskich XIX wieku*), tłumaczem literatury starożytnej (Horacy), rosyjskiej (*Lutnia Puszkina*, *Rewizor Gogola*, *Słowo o wyprawie Igora*) i francuskiej (Rimbaud), satyrykiem (szopki polityczne, *Jarmark rymów*, 1934, *Polski słownik pijacki*, 1935).

Pisał wiersze dla dzieci (*Lokomotywa*, 1938, *Murzynek Bambo*, *O Grzesiu kłaczuchu i jego cioci*, *Ptasie radio*, *Rzepka*, *Słoń Trąbalski*).

Współpracował z redakcjami pism: *Wiadomości Literackie* (od 1924 roku), *Cyrulik Warszawski* (1926-1933), *Szpilki*, był wydawcą Tygodniowego Magazynu Lustrowanego *Toto*.

Był kierownikiem literackim kabaretów warszawskich: *Qui pro quo* (1919-1932) i *Cyrulik Warszawski* (1935-1939). Używał ponad 40 pseudonimów literackich (*Brzost*, *Old Ack*, *Oldlen*, *dr Pietraszek*, *Roch Pekieński*, *Schyzjo Frenik*, *Ślaz*, *Twardzioch*, *J. Wim*).

Napisał teksty wielu popularnych piosenek: *Co nam zostało z tych lat* (muz. Władysław Daniłowski, 1930) dla chóru *Dana*, *Pokoik na Hożej* (1931) i *Tata da raka* (muz. Andy Kitchman) dla Miry Zimińskiej *Miłość ci wszystko wybaczy* i *Pierwszy znak* (muz. Henryk Wars) z filmu *Szpieg w masce* (1933) oraz *Ja śpiewam piosenki* dla Hanki Ordonówny, *Nasza jest noc* (z rewii *Maj za pasem*, *Qui pro quo*, 1930) i *Rozstanie* (muz. Stefania Górska), *Małgorzatka*, *Mam chłopczyka na Kopernika*, *Ostatnia dziewczina*, *Stary Cygan*.

Napisał polski tekst piosenki *Mein Jidische Mame* (muz. J. Yellen, L. Pollack, wyk. Wiera Gran) i polskie wersje piosenek austriackich: *Ach, Ludwiko* (z operetki *Rozkoszna dziewczyna*, muz. Ralph Benatzky), *Szwależerowie* (muz. Stransky) i marsza *Wien bleibt Wien* (*Słomiany wdowiec*, muz. J. Schrammel) dla Ludwika Sempolińskiego.

Był autorem libretta wodewilu i scenariusza filmu *Żołnierz królowej Madagaskaru* na podstawie farsy Stanisława Dobrzańskiego.

W latach 1936-1946 przebywał poza Polską, lata okupacji spędził we Francji, Brazylii i w Nowym Jorku (od 1942 roku).

W 1951 roku otrzymał nagrodę państwową I stopnia.

W latach 60., piosenki do jego tekstów (*Grand Valse Brillante*, *Tomaszów*), skomponował dla Ewy Demarczyk, Zygmunt Konieczny.

